

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zasądził od W. O. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 1.851 złotych z ustawowymi odsetkami od kwoty 351 złotych od dnia 7 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty, przy czym poczynszy od dnia 1 stycznia 2016 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie i umownymi odsetkami w wysokości 10% rocznie od kwoty 1.500 złotych od dnia 7 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty, przy czym poczynszy od dnia 1 stycznia 2016 r. nie wyższymi od dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie oraz kwotę 30 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł pozwany, zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie:

- art. 232 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie i przyjęcie, iż pozwany zobowiązany jest do zwrotu kwoty wnoszonej przez powoda, podczas gdy zarówno z umowy pożyczki jak i zeznań strony pozwanej wynika stosowanie przez powoda zapisów umowy w celu obejścia prawa a dotyczące wysokości naliczonej prowizji i zawarcia umowy ubezpieczenia na życie;

- art. 320 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, a to przez nie rozłożenie zasądzonej kwoty na raty w sytuacji, gdy w przedmiotowej sprawie zaistniały szczególne wypadki do rozłożenia zasądzonej kwoty na raty oraz przyjęcie przez sąd błędnej oceny, że sytuacja majątkowa, rodzinna oraz zdrowotna pozwanego nie jest na tyle zła, aby uniemożliwiła mu spłatę przedmiotowego zadłużenia w sytuacji nierozłożenia go na raty, gdy ze złożonej dokumentacji opłacanych zobowiązań pozwanego, rachunków domowych, spłat kredytów w tym kredytu mieszkaniowego, kosztów utrzymania czteroosobowej rodziny w tym dwoje małych dzieci, wynika, iż pozwanemu po opłaceniu comiesięcznych zobowiązań i zaległych zobowiązań pozostaje na życie niespełna 1000 zł na czteroosobową rodzinę.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, a w przypadku nieuwzględnienia argumentacji apelującego o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa co do kwoty ponad 1500 zł i rozłożenie pozostałej kwoty na raty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna, a mianowicie co do kwoty ponad 1.571 zł.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym i z tego względu zgodnie z przepisem art. 505¹³ § 2 k.p.c., jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku tego sądu powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Sytuacja opisana w cytowanym przepisie miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, bowiem Sąd Okręgowy, po dokonaniu analizy stanu faktycznego sprawy, przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia przyjętego w zaskarżonym wyroku.

W przedmiotowej sprawie wątpliwości Sądu Okręgowego wzbudziło obciążenie pozwanego obowiązkiem uiszczenia składki na ubezpieczenie spłaty pożyczki w kwocie 280 zł i zaliczenie jej do kosztów pożyczki, które zwrócić powinien pozwany.

Przede wszystkim zastrzeżenia Sądu Okręgowego wzbudził fakt, że strona powodowa, domagając się zwrotu wzmiankowanej składki na ubezpieczenie, w żaden sposób nie wykazała, iż składkę ową sama uiściła na rzecz ubezpieczyciela, co rodziłoby po jej stronie roszczenie zwrotne względem pozwanego w tym zakresie. W konsekwencji, Sąd Okręgowy uznał, że kwota składki na ubezpieczenie nie powinna mieć wpływu na ustalanie zadłużenia pozwanego, w tym odsetek karnych od niespłaconego kapitału. Dodać również należy, że normy procesu cywilnego w przepisie art. 3 k.p.c. nakładają na strony obowiązek składania wyjaśnień, co do okoliczności faktycznych sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek, a nadto obowiązek przedstawienia dowodów. Sąd jest organem, który dopuszcza

i przeprowadza dowody w toczącym się procesie, lecz inicjatywa w tym zakresie niewątpliwie obciąża strony (art. 3 i 232 k.p.c.). Z przepisu art. 6 k.c. wynika ogólna reguła, iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W procesie cywilnym strony mają obowiązek twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności (faktów), które stosownie do art. 227 k.p.c. mogą być przedmiotem dowodu. Skoro zatem strona powodowa nie tylko nie wykazała, ale nawet nie starała się wykazać, iż imieniem pozwanego pokryła składkę na ubezpieczenie, brak jest podstaw do domagania się jej zwrotu w niniejszym postępowaniu.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok, w ten sposób, że zasądzoną kwotę 1.851 zł obniżył do kwoty 1.571 zł zaś odsetki ustawowe zasądził od kwoty 71 złotych należnej pozwanemu prowizji w miejsce kwoty 351 zł obejmującej oprócz ww. prowizji również składkę z tytułu umowy ubezpieczenia.

W pozostałej części, tj. w zakresie żądania zasądzenia niespłaconego kapitału pożyczki oraz prowizji Sąd Okręgowy uznał je za zasadne. Sąd Okręgowy, pragnie stanowczo podkreślić, że nie kwestionuje uprawnienia wierzyciela jako pożyczkodawcy do pobierania od pozwanego jako jego klienta prowizji oraz opłat za czynności administracyjne, jednakże stoi na stanowisku, że winny one być ustalone na rozsądnym poziomie i nie mogą godzić w interesy konsumenta. Zakres kosztów związanych z obsługą pożyczki, determinujący ich wysokość, powinien zostać przedstawiony w pozwie w taki sposób, aby w świetle doświadczenia życiowego oraz logiki nie budził żadnych wątpliwości. Oczywiście główny profil działalności, sprowadzający się do udzielania pożyczek, powinien być dla przedsiębiorcy opłacalny, co jednak nie może się wiązać z rażącym naruszeniem interesów klienta.

Warunek taki w realiach niniejszej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego, został spełniony (por. wyrok SA w Warszawie z 23 kwietnia 2013 r. VI ACa 1526/12, opubl. baza prawna LEX Nr 1331152). W ocenie Sądu Okręgowego, w przedmiotowej sprawie strona powodowa nie zawyżyła prowizji pobieranej w związku z zawartą umową pożyczki, gdyż prowizja ta wynosiła 71 złotych przy kwocie 1.500 zł pożyczki.

Sąd Okręgowy nie rozłożył jednak na raty zasądzonego świadczenia zgodnie z wnioskiem pozwanego. W przedmiotowej sprawie, jak słusznie stwierdził Sąd Rejonowy, nie może znaleźć zastosowania art. 320 k.p.c.

W tym miejscu zachodzi potrzeba podkreślenia wyjątkowego charakteru ustanowionej w art. 320 k.p.c. instytucji rozłożenia na raty zasądzonego świadczenia, czego konsekwencją jest możliwość stosowania jej w razie zaistnienia szczególnie uzasadnionych wypadków. Sytuacja taka zachodzi wtedy, gdy w chwili wyrokowania są podstawy do przyjęcia, że ze względu na sytuację majątkową dłużnika wyrok zasądający całe świadczenie stanowiłby tytuł egzekucyjny bez szans na realizację. Założeniem komentowanego przepisu jest więc uczynienie postępowania wykonawczego (egzekucji) realnym ze względu na określoną sytuację ekonomiczną i finansową dłużnika. Rzeczą pozwanego jest przy tym wykazanie istnienia tych okoliczności (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 3 kwietnia 2014 r. V CSK 302/13).

Dokonując więc oceny, czy w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w treści powołanego przepisu, nie można tracić z pola widzenia interesu strony wygrywającej proces. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że ochrona, jaką zapewnia pozwanemu art. 320 k.p.c. nie może być stawiana ponad ochronę powoda w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, a zatem także uzasadnionego interesu powoda (por. wyrok SN z dnia 23 czerwca 1972 r., I CR 599/71, opubl. baza prawna LEX Nr 7099).

W sprawie niniejszej Sąd Rejonowy słusznie stwierdził, iż rozłożenie zasądzonej należności na raty w chwili obecnej, przy sytuacji finansowej pozwanego, prowadziłoby do pokrzywdzenia wierzyciela. Pozwany miał bowiem możliwość – przy uzyskiwanych dochodach- spłaty zaciągniętej w 2014 r. pożyczki nawet w niewielkich kwotach dokonać spłaty pożyczki, czego nie uczynił.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. jako nieuzasadnioną.